Mü?lliml?rin i?? q?bulu imtahanlar?na dair iddialar v? reall?qlar

Az?rbaycan Texniki Universitetinin idman zal?. Ümumi t?hsil mü?ssis?l?rin? m?rk?zl??dirilmi? qaydada keçiril?n mü?lliml?rin i?? q?bulu üzr? müsabiq?nin test m?rh?l?si davam edir. ?mtahanlar?n keçirildiyi 3 zaldan ?n böyüyünd?yik. Burada 650 n?f?r eyni vaxtda imtahan verir. Paralel olaraq 2 zalda da imtahan ba?lay?b. H?min zallar?n birind? 200, üçüncüsünd? 160 n?f?r tarix v? co?rafiya mü?llimliyin? imtahan verir. ?yulun 25-d?n start veril?n imtahanlarda art?q 40 min? yax?n namiz?d i?tirak edib.

Samir mü?llim mikrofonla imtahan i?tirakç?lar?n? t?limatland?r?r. ?mtahan qaydalar? il? tan??l?qdan sonra düym?y? bas?l?r.

H?r ?ey qaydas?nda görünür. Tam sakitlikdir. N?zar?tçil?r ortada g?zi?ir. Ham?n?n gözü monitordad?r.

Y?qin “Ba?qa cür ola da bilm?z, ax?, imtahan ver?n mü?lliml?rdir”, - deyir, içimizd?ki s?s.

Telefon sevgisi imtahan? pozur

Amma burada öyr?ndik ki, mü?llim olmaq ist?y?nl?r imtahanda u?aqdan da d?c?l ola bil?r. ?mtahan üçün ayr?lan 90 d?qiq?nin sonunda qar??s?nda duran real n?tic?ni q?bul ed? bilm?yib ?ikay?tl?r?, b?han?l?r? ba?lay?rlar.

T?hsil Nazirliyinin sektor müdiri Rasim M?mm?dovun sözl?rin? gör?, mü?llimliy? imtahan ver?n b?zil?rinin n?inki n?tic?l?ri u?urlu deyil, davran??lar? da seçdikl?ri pe??y? uy?un g?lmir: “G?lib qaydalar? pozurlar. Etik davran??lar? mü?llimliy? yara?m?r. T?s?vvür edin, oturub arak?sm?nin o tay?ndak? namiz?dl?dan???r, ondan nömr? al?r, h?r yolla ba?qalar?na mane olurlar. ?mtahan zal?na telefon keçirirl?r. Bel?c?, imtahan prosesini d? pozurlar. Telefon v? elektron ??yalar?n imtahana keçirilm?sinin qada?an edildiyi bar?d? x?b?rdarl?qlara baxmayaraq, h?r k?s buna c?hd edir. 4 n?f?r art?q bu s?b?bd?n imtahandan ç?xar?l?b. Bu gün telefon v? qulaqc?qla tutulan namiz?di prosesd?n yar?mç?q ç?xartmaq m?cburiyy?tind? qald?q”.

T?hsil Nazirliyi yetkilisini dinl?y?-dinl?y? zallar? dola??r?q. ?mtahan zallar?nda h?r cür ??rait var. Kondisionerl?r i?l?yir, zallara çay v? su da qoyulub. ?mtahan ver?nl?r aras?nda n?inki susayanlar, acanlar da olur. Komissiya ac?d???n? söyl?y?nl?rin bu ist?yini d? t?min etm?y? çal???r. Ancaq i?tirakç?lar?n t?l?bi b?z?n ?mtahan Komissiyas?n?n da “boyunu a??r”. M?s?l?n, telefonundan 3 saatl?q da olsa uzaqla?maq ist?m?y?nl?r, telefonlar? ?ll?rind?n al?nanlar, bu s?b?bd?n h?tta imtahan n?tic?sini bel? t?hlük? alt?nda qoyanlar imtahan?n t??kilin? irad bildirirl?r. Çanta v? mobil telefonlar? qoymaq üçün yer olmamas?ndan ?ikay?tl?nirl?r. Dövl?t ?mtahan M?rk?zinin ill?rdir keçirdiyi imtahanlarda da telefonlar zala burax?lm?r. Bu ?n?n?y? al??maq, gör?s?n, bu q?d?r ç?tindir?

R.M?mm?dov deyir ki, ?slind?, daha m?hdud dair?d? olan imtahanlarda bunu realla?d?rmaq mümkündür: “45 min insan?n 10 gün ?rzind? imtahan?n?n t??kilind?n söhb?t gedir. Bu sistemi kiçik otaqlarda qurmaq ç?tinlik yarad?r. S?xl?q yaratmamaq üçün giri? v? ç?x??lar? ay?rm???q. Universitetin 3 ayr? küç?y? ç?x???ndan istifad? etmi?ik. Bununla bel?, yen? g?rginlik mü?ahid? olunur. ??yalar?n saxlanmas? üçün ayr?ca yer t??kil etm?y? c?hd ets?ydik, indi nail oldu?umuz v?ziyy?ti yarada, s?xl???n, ümumiyy?tl?, qar??s?n? ala bilm?zdik. Diaqnostik qiym?tl?ndirm?d? bel? yerl?r t??kil etmi?dik. Say az oldu?u üçün bu, mümkün idi. Nümun? üçün deyim ki, öt?n il 24 min namiz?d imtahan verdi. ?mtahanlar ?qtisad Universitetinin 400 n?f?rlik zallar?nda keçirildi v? 20 gün ç?kdi. Bu il 48 min elektron ?riz? verib, 45 min namiz?d imtahanlarda i?tirak edir. Onlar?n imtahan?, müsahib? m?rh?l?si v? yerl??dirilm?si sentyabr?n 15-d?k tamamlanmal?d?r. Bunlar? n?z?r? alanda, fiziki c?h?td?n çatd?rma??m?z qeyri-mümkün olacaqd?. Odur ki, böyük tutumlu yerl?r seçm?k daha m?ntiqli idi”.

Milç?k mane oldu

Mü?lliml?rin n? imtahanda, n? d? imtahandan sonra problemi, söz-söhb?ti, naraz?l??? bitmir. 24 bal y??an bir namiz?d milç?kd?n ?ikay?t edib. Bel? ki, zalda milç?kl?r ona yazma?a imkan verm?yib.

Yeri g?lmi?k?n, imtahan zallar?nda s?liq?-sahman yüks?k s?viyy?d? idi.

Sar? kartl? masalar

Naraz? qalanlar?n ba?qa bir iddias? zallardak? sar? kartl? masalarla ba?l?d?r. ?ddiaya gör?, tap??r?lanlar h?min masada oturdulur v? onlara cavablar ötürülür. R.M?mm?dov hesab edir ki, cavablar?n ötürülm?si il? ba?l? fikirl?r absurddur: "H?r seansda suallar f?rqli olur. N?zar?tçil?r i?tirakç?lara qeyd üçün a? ka??zlar paylay?r. ?vv?lki seans?n i?tirakç?s? qeydl?rini orda qoyub ç?xar v? h?min v?r?q n?zar?tçil?rin diqq?tind?n yay?narsa, növb?ti seans?n i?tirakç?s? masas?nda h?min qeydl?ri gör? bil?r. Qeydl?r olan ka??z d?rhal yenisi il? ?v?z olunur. H?tta ?v?z olunmasa bel?, köhn? seansdan qalan qeyd yeni seansda heç kimin i?in? yaramaz. Çünki suallar f?rqlidir. Odur ki, bu q?na?tin heç bir ?sas? yoxdur".

Ümumiyy?tl?, imtahan prosesinin t??kilind? ??ffafl???n t?min olundu?una ?übh? yaradan h?r hans? s?b?b yoxdur. Çünki bütün sistem? n?zar?t mexanizmi var. ??ffaf ??kild? imtahanlar?n keçirilm?sin? nail olunub. H?tta "Sar? masada oturmaq ist?yir?m", - dey?nl?rin h?r birinin bu arzusu yerin? yetirilib: "Bu iddiada olanlar?n h?min masada imtahan verm?sini t?min edirik. Ham?n?n gözü sar? masada oturanda olur v? özl?ri d? ?ahid olurlar ki, sosial ??b?k?d? yay?lanlar absurddur".

Ona gör? d? sar? masa h?v?si il? g?lib oturub, ancaq x?yallar? puç olub ged?nl?r çoxdur.

B?s sar? kartlarla masalar niy? f?rql?ndirilib? R.M?mm?dovun dediyin? gör?, könüllül?rin m?suliyy?t da??d??? ?razinin s?rh?dl?ri bir sar? kartda ba?lay?b dig?r sar? kartda bitir: "Sar? kart könüllül?rin n?zar?t etdiyi ?razinin s?rh?dini göst?rir. Problem yarananda h?min ?raziy? gör? m?suliyy?t da??yan n?zar?tçi cavab verir. Kartlar onlar?n m?suliyy?tini mü?yy?nl??dirir".

N?zar?t? n?zar?t

Qeyd ed?k ki, imtahanlar çox ciddi n?zar?t ??raitind? apar?l?r. Burada gözd?n yay?nma hallar? mümkünsüz görünür. N?zar?tçiy? supervayzer, supervayzer? koordinator, koordinatora nazirliyin i?çil?ri n?zar?t edir, kameralar is? ham?ya bax?r v? bütün h?r?k?tl?ri qeyd edir. Bir sözl?, imtahanlarda n?zar?t? n?zar?t mexanizmi t?tbiq olunub. Bu q?d?r gözd?n yay?n?b n? mü?llim telefondan istifad?, n? d? n?zar?tçi ona köm?k ed? bil?r.

N?zar?tçil?r kiml?rdir?

N?zar?tçil?rin imtahan ver?n ??xs? köm?k edib-ed? bilm?y?c?yin? onlar?n kim oldu?unu bil?nd?n sonra q?rar verm?k asand?r. ?mtahanlardak? n?zar?tçil?r t?l?b?- könüllül?rdir. Formula 1 v? ?slam oyunlar?nda i?tirak ed?n 70-80 n?f?rd?n ibar?t könüllü imtahanlarda da n?zar?tçidir. Onlar imtahan ver?nl?rin kompüterl? ba?l? h?r hans? problemi olarsa, köm?k edirl?r. Eyni zamanda, imtahan zaman? i?tirakç?lar? A4 v?r?ql?ri il? t?min edir v? sakitlik yarad?rlar.

Onlar?n mü?lliml?r? köm?k etm?si is? mümkün deyil. ?vv?la zal v? h?r bir i?tirakç? tam n?zar?t alt?ndad?r. N?zar?tçil?rin özl?ri d? bir-birin? n?zar?t edirl?r. ?kinci bir t?r?fd?n könüllül?r t?l?b?l?rd?n t??kil olunan bir qrupdur. N?hay?t, bunu könüllül?rin özl?ri d? etm?k ist?m?z. Söhb?t mü?llimlik pe??sind?n gedir. Bu i?in m?suliyy?tini d?rk edirl?r v? t?bii ki, ?n savadl?lar?n seçilm?sinin t?r?fdar?d?rlar. Bilirl?r ki, burada birin? köm?k etm?k kimins? haqq?n? tapdalamaq dem?kdir. Köm?k etdiyi mü?llimin g?l?c?kd? onun övlad?na d?rs keçm?si riskini göz? almaqd?r. Odur ki, n?inki köm?k edirl?r, neqativ hal mü?ahid? ed?n kimi özl?ri müdaxil? edir, d?rhal qar??s?n? al?rlar.

?mtahandak? çoxsayl? "göz"l?rd?n biri, n?zar?t mexanizminin bir halqas? olan F?rid? A?azad? "Bir" T?l?b?-Könüllü Proqram?n?n koordinatorudur: "?mtahanlar yüks?k s?viyy?d? t??kil olunub. Könüllül?r burada çox h?v?sl? i?tirak edirl?r. Onlar üçün d? çox maraql?d?r. ?mtahanlarda f?rql?n?nl?r? qar?? xüsusi maraq göst?rirl?r. Namiz?dl?r? köm?k bar?d? heç dü?ünmürl?r d?. Ax?, söhb?t mü?llimlikd?n gedir. Kim?s? köm?k etm?k, imtahanlarda yüks?k n?tic? göst?rm?sin? yard?m etm?k savads?z birinin u?aqlar?m?za d?rs dem?sin? imkan yaratmaq dem?kdir".

Supervayzer Samir yen? i? ba??nda

Könüllül?r? n?zar?ti supervayzerl?r h?yata keçirir. Supervayzerl?rin hey?tind? mara??m?z? biri c?lb edir. Samir ?brahimov fiziki m?hdudiyy?tlidir. T?hsil Nazirliyinin bir çox t?dbirind? i?tirak edib. Burada da supervayzerdir: "?mtahanlara m?ni h?mi?? c?lb edirl?r. SABAH qruplar?n?n da imtahan?nda i?tirak etmi??m. V?zif?min öhd?sind?n h?r zaman g?lir?m".

Ümumiyy?tl?, T?hsil Nazirliyi fiziki c?h?td?n m?hdudiyy?tli insanlara münasib?ti il? daim f?rql?nir. Nazirliyin bu m?s?l?d? q?ti mövqeyi bu imtahanlarda da özünü göst?rdi.

SABAH qruplar?n?n ilk m?zunu imtahanda

?mtahan?n ba?lamas?ndan 45 d?qiq? keçir. Art?q zallardan ara-s?ra ç?xanlar olur. Xan?m Quliyeva ilk ç?xanlardand?r. SABAH qruplar?n?n m?zunlar?ndand?r. ?mtahana co?rafiya mü?llimliyi üzr? qat?l?b. 54 bal toplay?b. T?l?sir. Ayaqüstü imtahan?n t??kilini soru?uruq. Bir irad? yoxdur. H?r ?ey yax?? idi, deyir.

Ondan soru?uruq ki, sar? kartl? masada oturmam??d? ki?

Ça?q?n n?z?rl?rl? bax?b: "Yox. O n?dir ki?".

Bu da n?tic?: sar? kartl? masada oturmay?b. 45 d?qiq?d? 54 bal toplay?b ç?xan namiz?d mü?llimliyin bir add?ml???ndad?r.

Bu suallar mü?llimlik üçün çox asand?r

?mtahandan bir n?f?r d? ç?x?r. Mahir S?rk?rli mü?llim olmaq üçün deyil, suallarla tan?? olmaq üçün imtahanlara girib. Dövl?t ?mtahan M?rk?zinin test suallar?n? haz?rlayanlardand?r. Suallar?n mü?llimlik üçün h?dd?n art?q asan oldu?u q?na?tind?dir: "Özümü s?namaq üçün imtahanlara qat?ld?m. Hesab edir?m ki, kurikulum v? m?ntiq? yer çox verilib. Sad?c? bu s?b?bd?n mü?lliml?r bal toplaya bilmir. M?n 46 bal toplad?m".

?mtahan ya?a baxm?r

?ndiy?d?k imtahan ver?nl?r aras?nda ya?l? namiz?dl?r d? olub. Onlar?n aras?nda h?tta 1956-c? ild? do?ulanlar var. Ya?l? n?slin nümay?nd?l?rind?n imtahana "?m?kdar mü?lim" d? qat?l?b. O, sad?c?, imtahan h?y?can?n? yenid?n ya?amaq üçün builki imtahanlarda i?tirak edib.

Ya?l? n?slin imtahandan ç?xan bir nümay?nd?si il? qar??la??r?q. Leyla Quliyeva mü?llimdir: "209 nömr?li m?kt?bd? H?yat bilgisi f?nnind?n d?rs deyir?m. ?mtahan verdim ki, art?q co?rafiyadan da d?rs apara bilim. 25 bal toplad?m".

1959-cu il t?v?llüdlü daha bir mü?lliml? söhb?tl??irik. O da haz?rda mü?llimdir. Övladlar? Bak?da oldu?u üçün imtahan verib paytaxt m?kt?bl?rind? i?? düz?lm?k ist?yir. Ancaq t?l?b olunan bal? y??a bilm?diyind?n "Az?rbaycan mü?llimi"n? n? bal?, n? d? ad?n? dem?k ist?di.

Ramiz N?z?rov is? ç?tinlikl? d? olsa, dan??d?: "1960-c? ild?n?m. Sumqay?tda "?stedad" liseyind? direktor müaviniy?m. H?m d? d?rs dey? bilm?k üçün imtahan verirdim. 52 bal toplad?m".

Övladlar?m m?niml? qürur duysun dey? mü?llim olaca?am

V? n?hay?t, imtahan?n daha bir seans? bitdi. Ham? imtahan zal?ndan uzaqla??r. Ancaq eyni sür?tl? yox. Biri add?mlar?n? sürüyür, o biri az qala qanadlan?b uçur. Y?qin add?mlar?n?n q?tiyy?ti d? y??d?qlar? bala uy?undur.

Uçma?a qanad axtaranlardan biri yax?nla??b telefon ist?yir. Fürs?t bu fürs?t deyib sevincini bölü?ürük. Balamm?dova Aliy? ixtisasca co?rafiya mü?llimi olsa da, mü?llimlikd?n uzaqla??b: "?xtisas seçimimd? atam?n rolu olub. H?mi?? deyirdi ki, q?z ya mü?llim olar, ya h?kim. M?ni d? mü?llim el?di. Ancaq heç mü?llim i?l?m?dim. Haz?rda da ?irk?td? i?l?yir?m. Ancaq 3 ildir mü?llim olmaq üçün imtahan verir?m. Öt?n il 45 bal toplam??d?m. Bu il 53 bal y??d?m. Rus bölm?sind? mü?llim olaca?am. Ancaq müsahib? m?rh?l?sind?n çox qorxuram. Orada n? soru?acaqlar?n?, m?nd?n n? t?l?b olundu?unu bilm?diyim üçün ehtiyatlan?ram".

Mü?llimlikl? ba?l? fikrinin d?yi?m?sin? n?yin s?b?b oldu?unu soru?uruq: "Art?q 3 ildir ki, atam dey?n? g?lmi??m. U?aqlar?m valideynl?rinin harda i?l?diyini dey?nd? qürur duymalar?n? ist?yir?m. U?aqk?n m?n d? bel?ydim. Valideynl?rimin i?i il? f?xr edirdim. Özümd?n bilir?m ki, u?aqlar üçün bu, çox ön?mlidir".

Atas? üçün mü?llim olmayan Aliy? Balamm?dova övladlar? üçün olacaq.

Görm? m?hdudiyy?tli 3 namiz?din verdiyi d?rs

?mtahana girib qar??s?na qoyulan suallara cavab verm?k ?v?zin? sar? kartl? masalar? gözalt?layan, öz n?tic?l?rind?n deyil, imtahanlar?n t??kilind?n dan??an mü?llimliy? namiz?dl?rd?n f?rqli olaraq, builki imtahanlarda görm? m?hdudiyy?tli 3 namiz?d i?tirak edib. Bu 3 namiz?d suallar?ndan v? n?tic?l?rind?n ba?qa h?r ?eyi gör?n mü?llimliy? namiz?dl?r? yax??ca d?rs verib. H?r üçü 45 v? 53 bal aras?nda ayr?-ayr? n?tic?l?rl? növb?ti m?rh?l?y? v?siq? qazan?b. R.M?mm?dov bildirib ki, onlar üçün oxuyucu t?min olunub. M?ntiqd?n bir suala d?yi?iklik edilib: "M?ntiq sual? ??kill? ba?l? idi. Biz h?min sual? d?yi?dirdik. Könüllül?rd?n biri suallar? oxudu, onlar da cavab verdil?r".

Onlar bel? imtahan verdi

Biri h?y?can ya?amaq üçün, biri özünü s?namaq üçün, ba?qa biri qar??s?na qoydu?u m?qs?d? çatmaq üçün imtahan verdi. ?ndiy?d?k imtahan ver?nl?rd?n ?n yüks?k n?tic?ni h?l?lik 1 n?f?r göst?r? bilib. Riyaziyyat mü?llimliyin? imtahanlar zaman? f?rql?n?n G?nc? Dövl?t Universitetinin m?zunu Günay Allahverdiyeva 60 sual?n ham?s?na düzgün cavab ver?r?k maksimum bal toplay?b. Onun göst?ricisini t?krarlayan olmasa da, 59 bal toplayanlar var.

Bu n?tic?l?rl? bir gün d? ba?a çatd?. H?r gün oldu?u kimi, bu günün sonunda da i?tirakç?lar?n say?, ballar? T?hsil Nazirliyinin bazas?na ötürüldü. Sabah is? son gündür. H?min gün mü?lliml?rin i?? q?bulunda ?n böyük m?rh?l?nin ba?a çataca?? gün olacaq.

"Az?rbaycan mü?llimi"